

Bestuurders en professionals in het maatschappelijk vastgoed verwachten een snel oplopende leegstand in onderwijsvastgoed. "Als er niets wordt gedaan, dan zal de leegstand de komende tien jaar 7 miljoen vierkante meters bedragen", dat becijfert het Platform van Bouwstenen. Ingrid de Moel voorziet een flinke opgave voor scholen, gemeente en bewoners om hiervoor tijdig een oplossing te zoeken. "In krimpregio's is het extreem, maar de ontwikkeling zie je overal in het land. De leegstand wordt door de vergrijzing en ontgroening vrijwel overal snel groter. Gemeenten en bestuurders van onderwijsinstellingen hebben belang bij samenwerking om de oplopende exploitatietekorten het hoofd te bieden."

Ingrid de Moel van Bouwstenen voor Sociaal: "Samenwerking tussen schoolbesturen en gemeenten tegen oplopende leegstand in schoolgebouwen"

Ingrid de Moel realiseert zich dat het woord leegstand vaak gepaard gaat met een lichte paniek. Er staan al winkels, kantoren, kerken en boerderijen leeg en daar bovenop ook nog eens heel veel maatschappelijk vastgoed, waarvan de laatste door de belastingbetaler moet worden opgebracht. Het platform van Bouwstenen, een initiatief van de PO-raad en de VNG heeft becijferd dat er bij gelijkblijvend onderwijsbeleid de komende 10 tot 15 jaar zo'n 7 miljoen vierkante meters minder onderwijshuisvesting nodig is. Vastgoed dat geen onderwijsfunctie meer heeft, niet meer uit het onderwijs wordt gefinancierd en in de markt moet concurreren tegen vrijkomende winkels, kantoren, kerken, enzovoort die ook allemaal een nieuwe bestemming zoeken.

Daling van het aantal leerlingen
Het oplopende leegstandsrisico is direct het gevolg van de leerlingendaling. Krimpregio's hebben hier als eerste mee te maken. Ingrid de Moel: "De Drentse krimpgemeente Borger Odoorn bijvoorbeeld, heeft de afgelopen drie jaar 8 scholen aan het onderwijs onttrokken en 4 scholen ondergebracht in multifunctionele accommodaties. Van de 8 onttrokken scholen zijn er 2 verkocht, 2 gesloopt en 4 staan er nog te koop. Er is afgeboekt voor een bedrag van ca. € 2 miljoen euro. Vermoedelijk moeten binnen afzienbare tijd nog twee scholen worden gesloten. In krimpregio's is het extreem, maar de ontwikkeling zie je overal in het land. De leegstand wordt door de vergrijzing en ontgroening vrijwel overal snel groter."

Exploitatieproblemen voor scholen
Tot voor kort was leegstand vooral een probleem van de gemeenten. Scholen die te ruim in hun jasje zaten konden de overmaat weer teruggeven aan de gemeente. Maar tegenwoordig hebben scholen er steeds meer belang bij om op leerlingendaling en (snel oplopende) leegstand te anticiperen. Allereerst omdat het snel gaat. Te traag reageren kan leiden tot een flink exploitatietekort en snel afnemende reserves. De algemene rekenkamer is hier niet gerust op. Daarbij zijn scholen vanaf 2015 ook verantwoordelijk voor het buitenonderhoud. Veel ruimte voor de leerling betekent veel extra kosten voor rekening van het schoolbestuur. Ook hier is de algemene rekenkamer niet gerust op.

Nationaal onderwijsakkoord
Volgens Ingrid de Moel bestaat daarbij de vrees dat als gevolg van de leegstand, de slechte vastgoedmarkt en de structurele uitname van € 256 miljoen uit het gemeentefonds ook gemeenten tekort komen in hun (onderwijs)begroting en nieuwe investeringsplannen voorlopig de kast in gaan. Mogelijkheden om binnen de gemeente geld voor onderwijshuisvesting vrij te maken zijn vrijwel nihil gezien de bezuinigingsopgave waar gemeenten voor staan. Zij vroeg zich hardop af of scholen het geld dat zij voor het buitenonderhoud ontvangen ook in gebouwen willen investeren, ook al mogen ze dat straks misschien wel. "Zij hebben het geld hard nodig voor onderwijsvernieuwing, ontwikkelingen uit het Nationaal onderwijsakkoord, een nieuwe cao en de dekking van de dreigende en oplopende tekorten. Zonder gezamenlijke aanpak van de oplopende leegstand en samen te zoeken naar alternatieve/betere gebruiksmogelijkheden voor onderwijsgebouwen zullen nieuwe investeringen uitblijven."

Invloed van omgeving op onderwijs
En of het daarbij tot een oplossing komt is ook afhankelijk van de omgeving van het onderwijs. Tot voor kort was onderwijshuisvesting vooral een zaak van gemeenten en scholen. Maar ook die tijd lijkt voorbij. Bewoners vinden dat ze ook wat te vertellen hebben over het onderwijs, de locatie en gebouwen. Er zijn steeds meer voorbeelden van bewoners die zich verzetten tegen de plannen die gemeenten en scholen samen hebben ontwikkeld, met alle financiële consequenties en desinvesteringen van dien.

In de gemeente Borger Odoorn waren ze daar op tijd achter. Voor het opstellen van een toekomstbestendig voorzieningenplan was in eerste instantie uitgegaan van de zes hoofdkernen in de gemeente. Aan de hand van een integrale blik op voorzieningen en het gebruik van deze voorzieningen door de inwoners is het zes-kernenbeleid losgelaten en houdt de gemeente nu rekening met vier leefgebieden.

Oplossingen op lokaal niveau
Vanuit het rijk wordt sterk aangedrongen op samenwerking tussen scholen, maar het is de vraag of dit tot de meest optimale oplossing leidt. In een krimpende onderwijsmarkt staan niet alleen de onderwijskwaliteit en diversiteit van het onderwijs onder druk, maar ook de fysieke bereikbaarheid en de betrokkenheid van de mensen die voor de opvoeding relevant zijn. Misschien hebben scholen er meer aan zich intensiever te verbinden met de gemeente en de lokale gemeenschap om de vraagstukken van deze tijd op te lossen. In ieder geval goed om tijdig met elkaar in gesprek te gaan over het locatiebeleid op langer termijn en hoe daar stap voor stap te komen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Bouwstenen voor Sociaal, Ingrid de Moel, tel. 033 - 465 94 62.

Online rekenmethode ROC West-Brabant groot succes

De adaptieve, digitale rekenmethode die ROC West-Brabant liet maken spreekt erg aan. Dat blijkt uit een uitgebreide pilot. Meer dan 500 leerlingen gebruikten de methode gedurende vier maanden. Leerlingen en docenten zijn erg tevreden over de uitlegvideo's, adaptieve opgaven en rapportagefuncties, die leerlingen helpen om zelfstandiger te leren. Vanaf 2014-2015 kunnen colleges de goedkope methode gebruiken om rekenen van niveau 1F tot en met 3F bij te brengen.

Een eigen en aantrekkelijke methode
ROC West-Brabant was op zoek naar een eigentijdse methode om de rekenvaardigheden van haar leerlingen te verbeteren. Om die reden liet de organisatie Stimmit Rekenen ontwikkelen. Binnen deze online leeromgeving kunnen leerlingen op eigen niveau en in eigen tempo met rekenopgaven aan de slag. Aan de hand van meer dan 120 video's en animaties hebben zij uitleg altijd bij de hand. Door de meer dan 3.200 oefenvragen die het platform biedt kunnen leerlingen hun rekenvaardigheden opschrijven. De proeftoetsen en rapportages helpen leerlingen om zich helemaal klaar te stomen voor de centrale rekenexamens.

Veel tevredenheid
René Emmen, rekendocent op het Montessori College, heeft Stimmit Rekenen tijdens de pilot als extra aanvulling op zijn les gebruikt: "Het programma bevalt me goed! De gemiddelde productiviteit van de leerling is veel groter in vergelijking met werken uit een boek. Ik heb met de leerlingen afgesproken dat ze iedere maand 20% bij de totale vooruitgang erbij moeten hebben. Zo zou iedereen na vijf maanden op 100% moeten zitten. Op de een of andere manier is dat uitdagender dan wanneer ik zou zeggen: 'jullie moeten na vijf maanden het boek uit hebben'. Ik geloof ook dat de sterren die na verloop van tijd in het beeld verschijnen stimulerend werken. Dit bevordert de motivatie om door te gaan."

Leerlingen reageren enthousiast op de online leeromgeving:

- "De filmpjes mogen van mij blijven, ik kijk ze niet altijd maar ze zijn wel handig voor het maken van sommen."
- "Het behalen van sterren stimuleert me om door te gaan met oefenen."
- "Werkt goed en is erg duidelijk! Goede aanvulling op lesstof op school."
- "Het is fijn om met Stimmit te werken en ook omdat ik dat dan thuis kan doen."

Enkele verbeterpunten
Gedurende de pilot gaven zowel leerlingen als docenten goede feedback om het platform verder te ontwikkelen. Natuurlijk waren er ook aandachtspunten voor verbetering. De volgende verbeterpunten zijn ondertussen opgepakt en grotendeels verwerkt:

1. Een voorleesfunctie voor leerlingen met dyslexie;
2. Extra oefenvragen bij bepaalde onderwerpen;
3. Verbetering van sommige teksten.

Een uitgebreide pilot
Gedurende de pilot van vier maanden hebben meer dan 500 leerlingen actief gebruik gemaakt van de omgeving. Samen hebben zij ruim 34.000 oefenvragen gemaakt om het platform te doorgronden en mogelijke verbeterpunten eruit te halen. Stimmit Rekenen is op vele verschillende manieren ingezet om inzicht te krijgen in de voor- en nadelen van de verschillende didactische toepassingen:

- Een deel van de leerlingen gebruikte Stimmit Rekenen (verplicht) in de plaats van een andere rekenmethode;
- Een ander deel gebruikte Stimmit Rekenen (verplicht) naast een bestaande, veelal papieren rekenmethode als extra oefenomgeving;
- Weer andere leerlingen konden Stimmit Rekenen (vrijwillig) gebruiken om hun reken capaciteiten te verbeteren, in rekenbijlessen of thuis.

Meer informatie
Stimmit Rekenen is door onderwijs ICT specialist IT-Workz in samenwerking met ROC West-Brabant ontwikkeld. Wilt u meer informatie over Stimmit Rekenen, en/of over de pilot? Neem dan contact op met IT-Workz via 088-489 6700 of via info@it-workz.nl.

